

Evaluating the Conceptual Model of Audit Report Credibility: A Structural Equation Modeling Approach

- Masoud Kiani Deh Kiani^۱
- Ali Jafari^۲
- Maryam Farhadi^۳

Abstract

This research evaluates the conceptual model of the credibility of audit reports using a structural equation modeling approach. The aim is to identify and analyze the variables influencing the credibility of these reports and to examine the relationships among them. This study is applied in terms of its purpose and descriptive/survey in terms of its nature and method. The statistical population of this research includes users of audit reports, such as professional and non-professional investors, with a sample size of ۵۱۴ individuals determined using a structural equation modeling sample size calculator. The time frame for this research is the first half of the year (۲۰۲۴). Data were collected using a questionnaire based on the findings of a qualitative study by Kiani Deh Kiani et al. (۲۰۲۴). This study employed partial least squares (PLS) structural equation modeling and utilized Smart PLS software. The results indicate that the credibility of audit reports is influenced by effective oversight, environmental conditions, individual characteristics, and audit quality. All research hypotheses were confirmed based on significance criteria, and the findings emphasize the importance of the interaction among these variables in enhancing the credibility of audit reports. This research contributes to clarifying the relationships among the variables affecting the credibility of audit reports and provides valuable insights for stakeholders in this area, including auditors and regulatory bodies, to improve auditing processes and the credibility of financial reports.

Key words: audit model, supreme audit court, knowledge-based companies, granted facilities, grounded theory.

۱. Department of Accounting, Mobarakeh Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran

۲. Department of Accounting, Bonab Branch, Islamic Azad University, Bonab, Iran. (Corresponding Author).
Email: alijafari@bonabiau.ac.ir

۳. Department of Accounting, Mobarakeh Branch, Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

ارزیابی مدل مفهومی اعتبار گزارش حسابرسی: رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری

- مسعود کیانی ده کیانی^۱
- علی جعفری^۲
- مریم فرهادی^۳

چکیده

این پژوهش به ارزیابی مدل مفهومی اعتبار گزارش‌های حسابرسی با استفاده از رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری پرداخته و هدف آن شناسایی و تحلیل متغیرهای تأثیرگذار بر اعتبار این گزارش‌ها و بررسی روابط بین آن‌ها است. این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ ماهیت و روش، توصیفی/پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش شامل استفاده‌کنندگان گزارش‌های حسابرسی نظیر سرمایه‌گذاران حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای، حجم نمونه آماری از طریق محاسبه‌گر حجم نمونه مدل‌سازی معادلات ساختاری تعداد ۵۱۴ نفر تعیین شده است. قلمرو زمانی این پژوهش نیمه اول سال ۱۴۰۳ است. داده‌های پژوهش با استفاده از پرسشنامه تهیه شده بر اساس یافته‌های پژوهش کیفی کیانی ده کیانی و همکاران (۱۴۰۳) جمع‌آوری گردید. این مطالعه از مدل‌سازی معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی (PLS) و نرم‌افزار SmartPLS استفاده کرده است. نتایج نشان می‌دهند که اعتبار گزارش‌های حسابرسی تحت تأثیر متغیرهای نظارت اثربخش، شرایط محیطی، ویژگی‌های فردی و کیفیت رسیدگی قرار دارد. تمامی فرضیات پژوهش با معیارهای معناداری تأیید شدند و یافته‌ها به تأکید بر اهمیت تعامل این متغیرها در افزایش اعتبار گزارش‌های حسابرسی پرداخته‌اند. این پژوهش به روشن شدن روابط میان متغیرهای مؤثر بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی کمک می‌کند و به نهادهای ذی‌نفع این حوزه، اعم از حسابرسان و نهادهای نظارتی، بینش‌های ارزشمندی برای بهبود فرآیندهای حسابرسی و اعتبار گزارشات مالی ارائه می‌دهد.

واژگان کلیدی: اعتبار گزارش حسابرسی، مدل‌سازی معادلات ساختاری، نظارت اثربخش، ویژگی‌های فردی، کیفیت رسیدگی.

^۱ گروه حسابداری، واحد مبارکه، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

^۲ گروه حسابداری، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران (نویسنده مسئول). Jafari.ali.iau@gmail.com

^۳ گروه حسابداری، واحد مبارکه، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

اعتبار گزارش‌های حسابرسی به‌عنوان یک عنصر حیاتی در فرایند ایجاد اعتماد بین ذی‌نفعان و یکی از عوامل کلیدی در تضمین شفافیت و اطمینان در بازارهای مالی به شمار می‌رود. در دنیای امروز، با گسترش فعالیت‌های اقتصادی و با افزایش پیچیدگی بازارهای مالی و نوسانات آن‌ها، تقاضا برای حسابرسی مستقل و معتبر به‌شدت افزایش‌یافته است (دلویت، ۲۰۲۰ و دینجلو، ۱۹۸۱). اعتبار گزارش‌های حسابرسی نه‌تنها به کیفیت خدمات حسابرسی بستگی دارد؛ بلکه متأثر از متغیرهای متعدد مانند تجربه حسابرس، استقلال، و معیارها و اصول نظارتی است (کامران و همکاران، ۲۰۱۶). اهمیت اعتبار این گزارش‌ها در تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاران و ذی‌نفعان انکارناپذیر است، زیرا این گزارش‌ها تأثیر مستقیم بر تصمیمات مالی و سرمایه‌گذاری دارند (کومر و سینگ، ۲۰۲۱). اعتبار گزارش‌های حسابرسی در دنیای مالی امروز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. باتوجه‌به بحران‌ها و نوسانات مالی اخیر که اعتماد عمومی به گزارش‌های مالی را تحت‌تأثیر قرار داده، نیاز به اطمینان از کیفیت و صحت این گزارش‌ها به یکی از اولویت‌های اصلی برای سرمایه‌گذاران و ذی‌نفعان تبدیل شده است (آلین و همکاران، ۲۰۲۲).

اعتبار گزارش‌های حسابرسی تحت‌تأثیر عوامل متعددی از جمله استقلال حسابرس، تجربه و دانش تخصصی، و کیفیت فرایندهای حسابرسی قرار دارد (زین و همکاران، ۲۰۲۱). مطالعات اخیر نشان می‌دهد که ایجاد یک مدل‌سازی مفهومی جهت بررسی این عوامل می‌تواند به درک بهتری از روابط موجود میان آن‌ها و تأثیر آن‌ها بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی منجر شود (مارتا و همکاران، ۲۰۲۳). مدل‌سازی معادلات ساختاری به‌عنوان یک روش تحلیلی مدرن، امکان بررسی روابط پیچیده و چندبعدی میان متغیرها را فراهم می‌کند (کلین، ۲۰۲۰). این روش به پژوهشگران اجازه می‌دهد تا به شناسایی روابط غیرمستقیم و مستقیم در میان عوامل مؤثر بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی بپردازند و به تعبیری، ساختارهای علت‌ومعلولی را ترسیم کنند (ساتورا و بنتلر، ۲۰۱۰).

به‌رغم تلاش‌های صورت‌گرفته برای درک تبعات اطمینان‌بخشی این گزارش‌ها، نیاز به ارزیابی دقیق این مدل‌ها با استفاده از روش‌های پیشرفته آماری همچون مدل‌سازی معادلات ساختاری احساس می‌شود (هیر و همکاران، ۲۰۱۰). این روش برای بررسی هم‌زمان تأثیرات چندین متغیر و تجزیه‌وتحلیل روابط علت‌ومعلولی بسیار مناسب است و می‌تواند بینش‌های جدید و قابل‌توجهی را در مورد اعتبار گزارش‌های حسابرسی فراهم کند (برن، ۲۰۱۶ و اسپچوماکر و لوماکس، ۲۰۱۶)؛ بنابراین درک عواملی که بر اعتبار آن‌ها تأثیر می‌گذارد، ضروری است. این تحقیق به بررسی و ارزیابی یک مدل مفهومی از

اعتبار گزارش حسابرسی با استفاده از این رویکرد پرداخته و سعی دارد ارتباطات میان متغیرهای مختلف را شناسایی کند و با بررسی روابط میان جنبه‌های مختلف از جمله شرایط محیطی، عوامل کیفیت حسابرسی، ویژگی‌های فردی، عوامل نظارت اثربخش، ویژگی‌های عمومی حسابرسی، شرایط مداخله‌گر، نکته ضعف رسیدگی، اعتبار گزارش حسابرس و ارزش افزوده حسابرسی به دنبال شناسایی و تبیین عواملی است که می‌توانند به بهبود کیفیت و اعتبار گزارش‌های حسابرسی کمک کنند، را معرفی نماید. ما فرضیات مختلفی را در این زمینه تدوین کرده و از داده‌های تجربی برای آزمون این فرضیات استفاده خواهیم کرد. این مطالعه با بررسی دقیق ساختارهای مؤثر بر اعتبار گزارش حسابرسی در پی تقویت مبانی نظری و عملی در این زمینه است و می‌تواند به شکل‌گیری سیاست‌ها و تصمیم‌گیری‌هایی کمک کند که به بهبود کیفیت گزارش‌های حسابرسی و در نهایت اعتماد عمومی به اطلاعات مالی منجر شود. به این ترتیب، این مطالعه نه تنها به غنای ادبیات موجود کمک خواهد کرد؛ بلکه به تصمیم‌گیرندگان و حرفه‌ای‌های حسابرسی نیز ابزارهای بهتری برای ارتقای کیفیت گزارش‌های حسابرسی ارائه می‌دهد.

۲. مبانی نظری و پیشینه پژوهش

در دنیای مالی پیچیده و پویای امروز، اعتبار گزارش‌های حسابرسی به عنوان یک ابزار حیاتی برای اطمینان از صحت و شفافیت اطلاعات مالی و عامل کلیدی در ساختارهای مالی و اقتصادی به شمار می‌رود. با افزایش تعداد بحران‌های مالی و نقض‌های اخلاقی که منجر به سقوط‌های بزرگ شرکتی و ازدست‌رفتن سرمایه‌های عمومی شدند، اعتماد به گزارش‌های حسابرسی به شدت کاهش یافته است. گزارش‌های حسابرسی معتبر نه تنها برای ارزیابی عملکرد مالی شرکت‌ها ضروری هستند؛ بلکه به ذی‌نفعان از جمله سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و نهادهای نظارتی اطمینان می‌دهند که اطلاعات ارائه شده به دقت تحلیل شده و بدون سوگیری گزارش شده است. با این حال، کاهش اعتماد به حسابرسی‌ها در پی رسوایی‌های مالی و ضعف‌های ساختاری در فرایندهای حسابرسی، ضرورت بررسی مجدد عوامل مؤثر بر اعتبار این گزارش‌ها را برجسته کرده است. در این میان، عوامل متعددی که بر اعتبار این گزارش‌ها تأثیر می‌گذارند، نیازمند بررسی دقیق هستند (جامعه حسابداران رسمی آمریکا^۱، ۲۰۲۲).

باتوجه به اینکه اعتبار گزارش‌های حسابرسی به عوامل مختلفی نظیر استقلال حسابرس، تجربه، و دانش حرفه‌ای وابسته است، بررسی روابط پیچیده میان این عوامل می‌تواند به درک عمیق‌تری از فرایند

^۱ American Institute of Certified Public Accountants (AICPA)

اعتبارسنجی کمک کند (آلینه و همکاران^۱، ۲۰۲۲). این ارتباطات معمولاً به صورت روابط غیرخطی و چندوجهی وجود دارند و به همین دلیل، به کار بردن روش‌های تحلیلی پیشرفته‌ای نظیر مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) به منظور بررسی و اعتباربخشی یک مدل مفهومی از اعتبار گزارش‌های حسابرسی ضروری است. تحقیقات نشان می‌دهد که چندین عامل بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی تأثیر می‌گذارند. مدل‌سازی معادلات ساختاری به پژوهشگران این امکان را می‌دهد که به بررسی روابط علت و معلولی میان متغیرهای مختلف بپردازند و عمق تحلیل‌های خود را افزایش دهند (کلین^۲، ۲۰۲۰). با استفاده از این روش، می‌توان تأثیرات غیرمستقیم و مستقیم عوامل مؤثر بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی را شناسایی کرده و معادلاتی را که نمایانگر این روابط هستند، تعریف کرد (هیر و همکاران^۳، ۲۰۱۹). با این حال، پژوهش‌های پیشین غالباً تک‌بعدی بوده و به صورت ناکافی به بررسی همزمان چندین عامل معنادار تأثیرگذار پرداخته‌اند (مارتا و همکاران^۴، ۲۰۲۳). به همین دلیل، این پژوهش به دنبال پر کردن این خلأ با ارزیابی یک مدل مفهومی جامع از اعتبار گزارش‌های حسابرسی به کمک رویکرد SEM است و با تجزیه و تحلیل روابط میان متغیرهایی نظیر شرایط محیطی، عوامل کیفیت حسابرسی، ویژگی‌های فردی، عوامل نظارت اثربخش، ویژگی‌های عمومی حسابرسی، شرایط مداخله‌گر، نکته ضعف رسیدگی، اعتبار گزارش حسابررس و ارزش افزوده حسابرسی بپردازد.

پژوهش‌ها نشان می‌دهند که استقلال حسابررس به طور مستقیم بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی تأثیر می‌گذارد. به عنوان مثال، یکی از مطالعات نشان داد که وجود تضاد منافع در بین حسابرسان می‌تواند منجر به کاهش اعتبار گزارش‌ها شود (دینجلو^۵، ۱۹۸۱). همچنین، پژوهش‌های اخیر بر ضرورت استقلال واقعی و نه فقط ظاهری حسابرسان تأکید کرده‌اند (اسولیوان^۶، ۲۰۲۰). تجربه و تخصص حسابرسان نیز به عنوان یکی دیگر از عوامل مؤثر بر اعتبار گزارش‌ها مطرح شده است. مطالعاتی نشان داده‌اند که حسابرسان با تجربه بیشتر، توانایی بهتری در شناسایی و تحلیل مشکلات مالی و ابهامات گزارش‌های مالی دارند (آلینه و همکاران^۷، ۲۰۲۲). این تخصص می‌تواند اعتماد ذی‌نفعان به کیفیت گزارش‌ها را افزایش دهد. تحقیقات نشان می‌دهند که شفافیت در ارائه اطلاعات و کیفیت گزارش‌ها به شدت بر اعتبار آن‌ها

^۱ Alleyne et al^۲ Kline^۳ Hair et al^۴ Marta et al^۵ DeAngelo^۶ O'Sullivan^۷ Alleyne et al

تأثیر می‌گذارد. برای نمونه، مطالعه‌ای نشان داد که گزارش‌های مالی با شفافیت بیشتر به‌عنوان منابع معتبرتر شناخته می‌شوند و این امر بر تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاران تأثیر مثبتی دارد (بوتسان^۱، ۲۰۲۰). نهادهای نظارتی نیز در افزایش اعتبار گزارش‌های حسابرسی نقش مهمی دارند. وجود چارچوب‌های قانونی و نظارتی مناسب می‌تواند اطمینان از کیفیت حسابرسی را افزایش دهد و در نتیجه اعتبار گزارش‌ها را تقویت کند (هامفری و همکاران^۲، ۲۰۱۹). حسابرسی معتبر و قابل‌اتکا باید توسط شخصی انجام شود که مستقل است و تحت تأثیر موقعیت یا قدرت نیست. بدون استقلال درک‌شده، گزارش حسابرسی را نمی‌توان چیزی بیش از تبلیغات شرکت در نظر گرفت. استقلال، شامل دو قسم استقلال رأی یا استقلال باطنی (استقلال واقعی) و استقلال ظاهری یا استقلال از نظر دیگران است. استقلال رأی، حالتی فکری است که در آن، نظر شخص درمورد یک مسئله، صرفاً بر اساس قضاوت حرفه‌ای بیان شود، بدون اینکه تحت تأثیر عوامل دیگر قرار بگیرد یا مصالحه کند تا بدین صورت، شخص صادقانه عمل کند و از واقع‌گرایی و شک‌وت‌زدید حرفه‌ای استفاده کند. استقلال ظاهری، اجتناب از هرگونه شرایط یا روابط مهم که هر شخص ثالث آگاه و توانمند از همه اطلاعات مربوط، به این نتیجه برسد که آن وضعیت و روابط، ممکن است بر قضاوت حرفه‌ای، صداقت یا شک حرفه‌ای مؤسسه یا احادی از اعضای حسابرسی خدشه وارد کند. استقلال واقعی با بی‌طرفی و استقلال ظاهری معمولاً با انتظار استفاده‌کنندگان از وجود تضاد منافع حسابرس در موقعیتی مشخص مرتبط است (بهرامی و همکاران، ۱۴۰۰). خرم‌آبادی، (۱۴۰۰) دریافت که استقلال حسابرس را چهار عامل اصلی تهدید می‌کند که عبارت‌اند از اهمیت (نفوذ) صاحب‌کار، خدمات غیر حسابرسی، دوره تصدی حسابرس و وابستگی صاحب‌کار با مؤسسات حسابرسی. در برخی موارد، رابطه حسابرس و مدیران شرکت‌ها می‌تواند استقلال حسابرس را تهدید کند. بتی و فرنلی^۳، (۱۹۹۸) شواهدی ارائه دادند که عوامل تهدیدکننده استقلال حسابرس می‌تواند، قراردادهای خدمات غیر حسابرسی و خدمات حسابرسی باشند. از آنجایی که حسابرسان اعتبار می‌فروشند، اجتناب از تضاد منافع مهم است. کار مشاوره‌ای که توسط حسابرس یا نهاد مرتبط با حسابرس انجام شده، نگران‌کننده است، زیرا ممکن است تضاد منافع ایجاد کند (سالیوان^۴، ۲۰۰۲). در نتیجه، اجتناب از تضاد منافع و اطمینان از شفافیت باعث افزایش اعتبار حسابرس می‌شود. برخی از مطالعات قبلی نشان می‌دهد که شکاف ارتباطی بین حسابرسان و

^۱ Alleyne et al

^۲ Humphrey et al

^۳ Beattie and Fearnley

^۴ Sullivan

استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی وجود دارد (آختر و خو^۱، ۲۰۲۱). در واقع، بین انتظارات عمومی از حسابرسان و آنچه حسابرسان از خودشان انتظار دارند، گسست شدیدی وجود دارد. این شکاف به عنوان «شکاف اعتماد» بین حسابرسان و استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی حسابرسی شده تعریف می‌شود (هاگن و همکاران^۲، ۲۰۰۸). شکاف ارتباطی بین حسابرسان و استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی در عدم درک کاربران از پیام منتقل‌شده توسط گزارش حسابرسی استاندارد است. برای ایجاد اطمینان بیشتر در مورد سودمندی گزارش‌های حسابرسی، لازم است مدل گزارش حسابرسی بهبود یابد (آساره و رایت^۳، ۲۰۱۲).

تحقیقات مختلف نشان داده‌اند که چندین عامل می‌توانند به شکل مستقیم و غیرمستقیم بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی تأثیر بگذارند. از جمله این عوامل می‌توان به استقلال حسابرس، تجربه حرفه‌ای، شفافیت در ارائه اطلاعات و تأثیر نهادهای نظارتی اشاره کرد (خشابی و همکاران^۴، ۲۰۲۴).

به علاوه، در شرایطی که بازار به طور فزاینده‌ای تحت تأثیر چالش‌های اقتصاد جهانی و تغییرات سریع تکنولوژیک قرار دارد، ضرورت توجه به عواملی نظیر تأثیر فناوری‌های نوین و تغییراتی که در رفتار ذی‌نفعان مشاهده می‌شود، بیش از پیش احساس می‌شود (اسماعیل و وتزل^۵، ۲۰۲۳). یک بررسی جامع در این زمینه نشان می‌دهد که اکثر مطالعات موجود به بررسی تنها یک یا چند عامل خاص پرداخته و عموماً از تحلیل‌های چندمتغیره و رویکردهای ساختاری غافل مانده‌اند (کلین و زیگلر^۶، ۲۰۲۳). این نقص در پژوهش‌ها به طور قابل توجهی بر فهم روابط میان متغیرها و تأثیرات آن‌ها بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی تأثیر گذاشته است. در سال‌های اخیر، توجه بیشتری به تأثیرات غیرمستقیم و تعاملی بین متغیرهای مؤثر بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی جلب شده است. این نکته حائز اهمیت است که فقدان یک مدل جامع برای تحلیل تأثیر این متغیرها می‌تواند به اتخاذ تصمیمات نادرست توسط ذی‌نفعان منجر شود. هدف اصلی این تحقیق، پاسخ به این سوال اساسی است: «کدام عوامل و روابط میان آن‌ها به شکل قابل توجهی بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی تأثیر می‌گذارند؟» در این راستا، نتیجه‌گیری در مورد این موضوع نه تنها می‌تواند به بهبود کیفیت فرایندهای حسابرسی و ارتقاء استانداردهای کیفیت در این حوزه کمک کند بلکه می‌تواند به افزایش اعتماد عمومی به اطلاعات مالی نیز منجر شود. نتایج این تحقیق می‌تواند به

^۱ Akther and Xu

^۲ Hogan et al

^۳ Asare and Wright

^۴ Khashabi et al

^۵ Ismail & Wetzels

^۶ Klein & Ziegler I & Wetzels

حسابرسان، طراحان نظام‌های حسابرسی و نهادهای نظارتی کمک کند تا ابزارهای بهتری برای افزایش اعتبار گزارش‌ها و بهبود روش‌های حسابرسی طراحی کنند. همچنین، این پژوهش می‌تواند به سیاست‌گذاران کمک کند تا استانداردهای بهتری برای نظارت بر گزارش‌های مالی و حسابرسی ایجاد کنند و در نهایت، به افزایش اعتماد عمومی به اطلاعات مالی منجر شود. در شرایط کنونی که عدم اعتماد به گزارش‌های مالی به یک معضل واقعی تبدیل شده است، این تحقیق می‌تواند به روشن‌سازی روابط پیچیده میان عوامل مؤثر بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی کمک کرده و با ارائه یک مدل مفهومی جامع، زمینه‌ساز تحولات مثبت در این حوزه باشد. اعتبار گزارش‌های حسابرسی به‌عنوان یکی از عناصر کلیدی در تضمین شفافیت و پاسخگویی در بازارهای مالی شناخته می‌شود. باتوجه‌به تحولات اخیر در محیط‌های اقتصادی و مقرراتی، محققان به بررسی عوامل مختلفی پرداخته‌اند که می‌توانند بر اعتبار این گزارش‌ها تأثیر بگذارند.

دانجلو^۱، ۱۹۸۱ در تحقیقی به بررسی رابطه بین اندازه حسابرسی و کیفیت حسابرسی پرداخته است. این تحقیق به‌صورت نظری و تحلیلی انجام شده است و از مدل‌های اقتصادی و شواهد تجربی برای بررسی رابطه بین اندازه حسابرسی و کیفیت حسابرسی استفاده کرده است. وی با تحلیل داده‌های مربوط به حسابرسان بزرگ و کوچک، تأثیر اندازه حسابرس بر کیفیت و اعتبار گزارش‌ها را بررسی کرده و به نتایج استنتاجی دست یافته است. وی استدلال کرد که حسابرسان بزرگ‌تر باتوجه‌به منافع بلندمدت خود، احتمالاً با کیفیت بالاتری عمل کرده و اعتبار بالاتری را فراهم می‌کنند. وی نتیجه گرفت که اندازه حسابرس تأثیر مثبت و معنی‌داری بر کیفیت و اعتبار گزارش‌های حسابرسی دارد. کنچل و همکاران^۲ (۲۰۱۳) در تحقیقی تأثیر کیفیت حسابرسی بر زمان‌بندی ارائه گزارش‌های حسابرسی در چین را بررسی کردند. این تحقیق از یک طراحی تجربی با استفاده از داده‌های ثانویه بهره برده است. محققان داده‌های مربوط به زمان‌بندی ارائه گزارش‌های حسابرسی در چین را جمع‌آوری کرده و با استفاده از روش‌های آماری، تأثیر کیفیت حسابرسی بر زمان‌بندی ارائه گزارش‌ها را مورد بررسی قرار دادند. آن‌ها از رگرسیون چندگانه برای تحلیل داده‌ها استفاده کردند. نتایج نشان داد که کیفیت بالاتر حسابرسی به‌طور قابل توجهی منجر به کاهش زمان لازم برای ارائه گزارش‌های حسابرسی می‌شود و این موضوع بر اعتبار آنها تأثیر مثبت می‌گذارد. بدارد و جندرون^۳ (۲۰۰۶) در مطالعه‌ای به بررسی ابعاد اخلاقی حرفه حسابرسی پرداختند.

^۱ DeAngelo

^۲ Knechel et al

^۳ Bedard & Gendron

این مطالعه به روش کیفی و با استفاده از تحلیل محتوای مصاحبه‌های عمیق با حساب‌برسان و ذی‌نفعان انجام شده است. محققان به بررسی ابعاد اخلاقی حرفه حسابرسی و تأثیر آن بر اعتبار گزارش‌ها پرداختند و از نظریه‌های اجتماعی و ساخت‌گرا برای تحلیل داده‌ها استفاده کردند. آنها دریافتند که ویژگی‌های اخلاقی و حرفه‌ای حساب‌برسان تأثیر قابل توجهی بر اعتبار گزارش‌های آنها دارند. نتایج حاکی از این بود که کیفیت بالاتر ملاقات‌های اخلاقی می‌تواند به افزایش اعتماد به نفس ذی‌نفعان منجر شود. ژانگ و همکاران^۱ (۲۰۲۲) در تحقیقی به تأثیر حاکمیت شرکتی بر کیفیت حسابرسی پرداختند. این تحقیق به‌صورت تجربی و با استفاده از داده‌های مربوط به شرکت‌های چینی انجام شده است. محققان از روش‌های آماری برای تحلیل تأثیر عوامل حاکمیتی مانند هیئت‌مدیره مستقل و کمیته‌های حسابرسی بر کیفیت حسابرسی و اعتبار گزارش‌ها استفاده کردند. آن‌ها داده‌ها را از منابع مختلف جمع‌آوری کرده و با استفاده از رگرسیون چندگانه به تحلیل آن‌ها پرداختند. نتایج نشان داد که عوامل حاکمیتی مانند هیئت‌مدیره مستقل و کمیته‌های حسابرسی می‌توانند بهبود کیفیت حسابرسی و در نتیجه افزایش اعتبار گزارش‌های حسابرسی را تسهیل کنند. لیو و همکاران^۲ (۲۰۲۰) در تحقیقی به بررسی تأثیر دانش و مهارت‌های حساب‌برسان بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی پرداختند. آنها با استفاده از یک روش پیمایشی مبتنی بر پرسشنامه‌ها استفاده کردند. داده‌ها از ۳۰۰ حساب‌برس حرفه‌ای در چین جمع‌آوری و با استفاده از تحلیل‌های آماری شامل تحلیل رگرسیون بررسی شده‌اند. نتایج نشان داد که افزایش دانش و مهارت‌های حرفه‌ای حساب‌برسان می‌تواند به بهبود کیفیت و اعتبار گزارش‌های حسابرسی منجر شود. همچنین، ارتباط قوی بین تأثیرات آموزشی و انتظارات ذی‌نفعان از کیفیت گزارش‌ها وجود داشت. بامفرد و همکاران^۳ (۲۰۲۱) در تحقیقی، تأثیر فرهنگ سازمانی بر کیفیت حسابرسی و اعتبار گزارش‌ها در شرکت‌های بزرگ را بررسی کردند. این مطالعه از یک روش کیفی مبتنی بر مصاحبه‌های عمیق با مدیران ارشد و حساب‌برسان در شرکت‌های بزرگ استفاده کرده است. و از تحلیل محتوا برای استخراج الگوهای تأثیر فرهنگ سازمانی بر کیفیت حسابرسی استفاده شده است. نتایج نشان داد که فرهنگ سازمانی مثبت و حمایتی می‌تواند بهبود چشمگیری در کیفیت و اعتبار گزارش‌های حسابرسی ایجاد کند و به افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران به اطلاعات مالی منجر شود. وانگ و همکاران^۴ (۲۰۲۰) در تحقیقی به بررسی تأثیر نوع

^۱ Zhang et al

^۲ Liu et al

^۳ Bamford et al

^۴ Wang et al

صنعت بر کیفیت و اعتبار گزارش‌های حسابرسی پرداختند. تحقیق به صورت تحلیلی با استفاده از داده‌های مالی و گزارش‌های حسابرسی در صنایع مختلف انجام شده و از تحلیل‌های آماری چندمتغیری برای ارزیابی کیفیت و اعتبار گزارش‌ها استفاده شده است. محققان دریافتند که صنایع با در معرض ریسک‌های بالاتر، نیازمند حسابرسی‌های با کیفیت بالاتر هستند و این امر تأثیر مستقیم بر اعتبار گزارش‌ها دارد. نتایج نشان داد که شرکت‌های فعال در صنعت فناوری اطلاعات به دلیل سرعت تغییرات و نوآوری، نیاز به نظارت و اعتبارسنجی دقیق‌تری دارند. جرجوری و همکاران^۱ (۲۰۲۱) در تحقیقی به تأثیر تقویت‌های قانونی و استانداردهای بین‌المللی بر کیفیت حسابرسی و اعتبار گزارش‌ها پرداختند. این تحقیق به صورت توصیفی و تحلیلی انجام شده و از داده‌های ثانویه مربوط به قوانین و مقررات حسابرسی، همراه با مطالعات موردی از شرکت‌های بزرگ استفاده کرده است. نتیجه‌گیری‌های این تحقیق نشان می‌دهد که اجرای استانداردهای سختگیرانه‌تر منجر به بهبود کیفیت گزارش‌ها و افزایش اعتماد عمومی به طرف‌داری حسابرسان می‌شود. لی و همکاران^۲ (۲۰۲۲) در مطالعه‌ای به بررسی نقش کمیته‌های حسابرسی و نظارت در اعتبار گزارش‌های حسابرسی پرداختند. محققان از یک روش کمی و مقطعی استفاده کردند که شامل نظر سنجی از اعضای کمیته‌های حسابرسی و تجزیه و تحلیل داده‌های مالی آن‌ها برای ارزیابی تأثیر کمیته‌ها بر اعتبار گزارش‌ها بود. یافته‌ها نشان می‌دهند که وجود کمیته‌های مستقل و مؤثر در سطح مدیریت می‌تواند کیفیت و اعتبار گزارش‌ها را به طرز چشمگیری افزایش دهد. چریسافیدس و همکاران^۳ (۲۰۲۳) در تحقیقی به بررسی تأثیر تغییرات در بازارهای مالی بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی در شرایط ناپایدار اقتصادی می‌پردازد. این تحقیق از یک طراحی تجربی با داده‌های تاریخی استفاده کرده و اثرات نوسانات بازارهای مالی بر اعتبار گزارش‌ها را تحلیل کرده است. تحلیل‌های آماری برای بررسی همبستگی‌ها و روندها به کار رفته است. نتایج نشان می‌دهد که در دوره‌های بحران مالی، کمبود منابع و فشارهای مالی ممکن است منجر به کاهش کیفیت و اعتبار گزارش‌ها شود. عیکن و همکاران^۴ (۲۰۲۳) در تحقیقی به بررسی تأثیر نظارت‌های غیررسمی (مثل فشارهای اجتماعی و شخصی) بر کیفیت و اعتبار گزارش‌های حسابرسی پرداختند. در این تحقیق از روش‌های نظریه دادرز بنیاد و تحلیل کیفی استفاده شده است، که شامل جمع‌آوری داده از مصاحبه‌های عمیق با حسابرسان و تحلیل تجربیات

^۱ Gregory et al

^۲ Li et al

^۳ Chrysafides et al

^۴ Aiken et al

آن‌ها از نظارت‌های غیررسمی می‌باشد. نتایج نشان می‌دهد که این نظارت‌ها و فشارها می‌توانند کیفیت حسابرسی را تحت‌تأثیر قرار دهند و به عدم انطباق با استانداردها منجر شوند. تحقیقات انجام شده توسط شمس و همکاران، (۱۳۹۷) نیز نشان‌دهنده این است که شفافیت اطلاعات و ساختارهای نظارتی مؤثر، از جمله عواملی هستند که به طور مثبت بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی تأثیر می‌گذارند. تحقیق دیگری توسط ملاحسنی و شفیع، (۱۴۰۰) به بررسی نقش مهارت‌های فنی حسابرسان در افزایش اعتبار گزارش‌های حسابرسی پرداخته و یافته‌ها نشان می‌دهد که حسابرسان باتجربه و صلاحیت بالا می‌توانند کیفیت بهتری در گزارش‌ها ارائه دهند. خرم‌آبادی، (۱۴۰۰) در پژوهشی با موضوع «مروری بر پژوهش‌های خارجی در زمینه استقلال حسابرس و کیفیت حسابرسی»، به شکل کاملی به بررسی پژوهش‌های دانشگاهی در ارتباط با استقلال حسابرس و کیفیت حسابرسی به‌خاطر ارائه چارچوبی برای ارزیابی اثر استقلال حسابرس بر کیفیت حسابرسی پرداخت. وی مقالات چاپ‌شده در نه مجله برجسته و بین‌المللی را مورد کاوش قرار داد. یافته‌ها نشان داد که اهمیت (نفوذ) صاحب‌کار، خدمات غیرحسابرسی، دوره تصدی حسابرس و وابستگی صاحب‌کار با مؤسسات حسابرسی، استقلال حسابرس را تهدید می‌کند. تحقیقی توسط فلاح و سوری (۱۳۹۸)، با عنوان ارتباط بین مدیریت سود و کیفیت حسابرسی انجام شده است که نتایج آن نشان می‌دهد که مدیریت سود می‌تواند به طور منفی بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی تأثیر بگذارد. احمدزاده و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان «طراحی الگوی عوامل مؤثر بر رفتارهای کاهنده کیفیت حسابرسی در ایران»، به تبیین رفتارهای کاهنده کیفیت حسابرسی و تشخیص عوامل تأثیرگذار بر انجام آنها پرداخته‌اند و مدلی برای وضعیت موجود در حرفه حسابرسی ارائه کردند. برای ارائه مدل، ابتدا با مرور ادبیات نظری، مؤلفه‌های پژوهش شد، سپس، برای بررسی مؤلفه‌های مربوطه از ۵ نفر خبرگان دانشگاهی و ۲۱ نفر از حسابداران رسمی نظرسنجی شد. نتایج بیان کرد که عوامل فردی و سازمانی در اندازه متفاوت به‌صورت نسبی در انجام رفتارهای (حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای) کاهنده کیفیت حسابرسی نقش داشته‌اند. بررسی پژوهش‌های انجام شده در حوزه‌ی حسابرسی در داخل و حتی خارج کشور هیچ مطالعه‌ای در ارتباط با عنوان این پژوهش را نشان نمی‌دهد، از این رو، این پژوهش اولین مطالعه‌ای خواهد بود که با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری انجام خواهد شد. از آنجایی که حرفه‌ی حسابرسی از بحران اعتبار رنج می‌برد، می‌توان گفت انجام این پژوهش ضمن پر کردن خلاء پژوهشی موجود درباره‌ی اعتبار گزارش حسابرسی، مدلی ارائه خواهد داد که به علت نوآوری آن می‌تواند بینش جدیدی برای تدوین‌کنندگان استانداردهای حسابرسی و دست اندرکاران حرفه‌ی حسابرسی در مورد چگونگی دستیابی به اعتبار بیشتر حسابرسی ارائه نماید و برای استفاده‌کنندگان گزارش‌های حسابرسی نیز

مفید واقع شود. به طور خلاصه، این تحقیق به دنبال پاسخ به سؤالات کلیدی در مورد اعتبار گزارش‌های حسابرسی و ارائه یک چارچوب معتبر برای ارزیابی آن می‌باشد تا بتواند به ذی‌نفعان و پژوهشگران در درک دقیق‌تر این پدیده کمک کند. نتایج این پژوهش می‌تواند به‌عنوان یک نقطه عطف در بهبود روش‌های حسابرسی و ایجاد استانداردهای بالاتر در راستای ارتقاء اعتماد به گزارش‌های مالی مورد استفاده قرار گیرد. در نهایت، این تحقیق زمینه‌ساز بحث‌های عملی و نظری بیشتری در زمینه اعتبار گزارش‌های حسابرسی خواهد بود. ضمن اینکه ابعاد و زمینه‌های اهمیت و ضرورت بررسی این موضوع در بین پژوهشگران نیز افزایش خواهد یافت.

۳. مدل مفهومی پژوهش و تبیین فرضیه‌ها

بر اساس یافته‌های پژوهش کیانی ده کیانی و همکاران (۱۴۰۳) مدل مفهومی پژوهش در شکل شماره (۱) نشان داده شده است. فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر تبیین می‌گردد:

فرضیه اول: اعتبار گزارش حسابرسی بر نظارت اثربخش تأثیر دارد.

فرضیه دوم: شرایط محدودکننده بر نظارت اثربخشی تأثیر دارد.

فرضیه سوم: عوامل محیطی بر اعتبار گزارش حسابرسی تأثیر دارد.

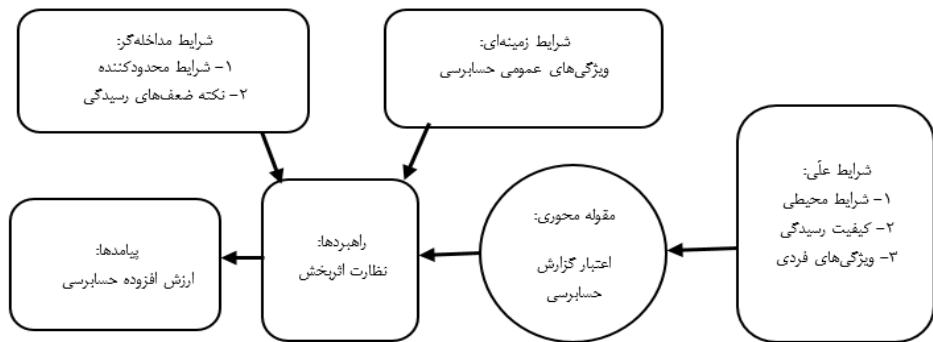
فرضیه چهارم: نظارت اثربخشی بر ارزش افزوده حسابرسی تأثیر دارد.

فرضیه پنجم: نکته ضعف‌های رسیدگی بر نظارت اثربخشی تأثیر دارد.

فرضیه ششم: ویژگی عمومی حسابرسی بر نظارت اثربخشی تأثیر دارد.

فرضیه هفتم: ویژگی‌های فردی بر اعتبار گزارش حسابرسی تأثیر دارد.

فرضیه هشتم: کیفیت رسیدگی بر اعتبار گزارش حسابرسی تأثیر دارد.

شکل (۱) مدل مفهومی پژوهش (منبع یافته پژوهش کیانی ده کیانی و همکاران، ۱۴۰۳)

۴- روش پژوهش

این پژوهش از لحاظ هدف، از نوع پژوهش کاربردی است. این نوع پژوهش باتکیه بر دستاوردهای پژوهش‌های بنیادی به حل یک مسئله در دنیای واقعی می‌پردازد و باهدف بهبود و به کمال رساندن رفتارها، روش‌ها، ابزارها، وسایل، تولیدات، ساختارها و الگوهای مورد استفاده جوامع انسانی انجام می‌شود. هدف پژوهش کاربردی، توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص است. همچنین، پژوهش حاضر از لحاظ نوع استدلال، قیاسی و ماهیت داده‌ها، پژوهش کمی و از نظر روش شناخت، توصیفی/پیمایشی و از لحاظ بُعد زمان، پژوهش مقطعی است.

قلمرو، جامعه و نمونه پژوهش

جامعه آماری این پژوهش شامل استفاده‌کنندگان گزارش‌های حسابرسی نظیر سرمایه‌گذاران حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای، حجم نمونه آماری از طریق محاسبه‌گر حجم نمونه مدل‌سازی معادلات ساختاری محاسبه گردید و حجم نمونه تعداد ۵۱۴ نفر تعیین شده است. قلمرو زمانی این پژوهش سال ۱۴۰۳ و قلمرو مکانی کشور ایران بوده است.

گردآوری داده‌ها

داده‌های پژوهش با استفاده از پرسش‌نامه تهیه شده بر اساس یافته‌های پژوهش کیفی کیانی ده کیانی و همکاران (۱۴۰۳) جمع‌آوری گردید. این پرسش‌نامه دارای دو بخش سؤالات جمعیت‌شناختی و سؤالات (گویه‌های) تخصصی است. گویه‌های این پرسش‌نامه از نوع قالبی یا جدولی می‌باشد که در آن

مقوله‌ها پاسخی مشابه برای گویه‌های چند گزینه‌ای در نظر گرفته شده و گویه‌ها زیر یکدیگر قرار گرفته و یک قالب یا جدولی را ساخته‌اند. در این پرسشنامه از مقیاس لیکرت^۱ پنج مقوله‌ای (کاملاً موافق، موافق، بینظر، مخالف و کاملاً مخالف) استفاده شده است. این پرسشنامه حاوی ۴۹ گویه است که از طریق کدهای اولیه پژوهش کیفی به دست آمده است.

جدول ۱: متغیرهای مدل پژوهش و گویه‌های اندازه‌گیری‌کننده

متغیرها	شماره گویه‌ها
شرایط محیطی	۱ الی ۷
عوامل کیفیت رسیدگی	۸ الی ۱۴
ویژگی‌های فردی	۱۵ الی ۲۰
عوامل نظارت اثربخش	۲۱ الی ۲۳
ویژگی‌های عمومی حسابرسی	۲۴ الی ۲۷
شرایط مداخله‌گر	۲۸ الی ۳۲
نکته ضعف‌های رسیدگی	۳۳ الی ۳۸
اعتبار گزارش حسابرسی	۳۹ الی ۴۳
ارزش افزوده حسابرسی	۴۴ الی ۴۹

داده‌های پژوهش با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری مبتنی بر حداقل مربعات جزئی نسخه ۲۴ نرم‌افزار ای‌سی‌ای‌اس^۲ و اسمارت پی‌ای‌ال‌اس^۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. مدل‌سازی معادلات ساختاری یک رویکرد آماری جامع برای آزمون فرضیه‌هایی درباره روابط بین متغیرهای مشاهده شده و متغیرهای مکنون می‌باشد. از طریق این رویکرد میتوان قابل قبول بودن مدل‌های نظری را در جامعه‌های خاص با استفاده از داده‌های همبستگی، غیرآزمایشی و آزمایشی آزمون نمود (فورنر و لارکر^۴، ۱۹۸۱). به‌منظور تأمین روایی درونی، به انتخاب دقیق اشخاص و ابزار اندازه‌گیری با نظرسنجی از خبرگان جهت تأمین روایی سازه، محتوا و صوری همراه با پرهیز از سوگیری پژوهشگر و انتخاب روش‌های مناسب

^۱ Likert Scale

^۲ SPSS^{۲۴}

^۳ SmartPLS^۳

^۴ Fornell & Larcker

آماري برای تحليل، موردتوجه قرار گرفت. برای تأمین روایی بیرونی نیز بادقت در معرف بودن نمونه پژوهش، توزیع و جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها، تحليل دقیق داده‌ها همراه با درنظرگرفتن سطح خطای مناسب، اقدام گردید. چارچوب استفاده شده در این مدل شامل ۱- ارزیابی مدل اندازه‌گیری (مدل بیرونی) ۲- آزمون مدل ساختاری (مدل درونی) و ۳- آزمون مدل کلی PLS. برای بررسی پایایی مدل اندازه‌گیری از پایایی ترکیبی و برای تعیین روایی یا اعتبار مدل اندازه‌گیری انعکاسی، از دو روش روایی همگرا^۱ و روایی واگرا یا تشخیصی^۲ استفاده شده است.

۵- تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات، نیاز به روش‌های خاص آماری است. تجزیه و تحلیل اطلاعات مرحله‌ای است که اطلاعات به‌دست‌آمده از مرحله جمع‌آوری اطلاعات جهت مقایسه و تجزیه و تحلیل در مورد فرضیات پژوهش آماده می‌گردد. پس جمع‌آوری داده‌ها برای آنکه بتوان به داده‌ها و اطلاعات نظم داد و به معیارهای موردنظر دست‌یافت لازم است که داده‌ها و اطلاعات را خلاصه نمود، ابتدا باتوجه به اینکه برای هر ۹ متغیر آلفای کرونباخ بیشتر از ۰/۷ به‌دست‌آمده است، بنابراین پایایی این ۹ متغیر مورد تأیید قرار گرفت؛ بنابراین داده‌های پرسش‌نامه را پس از استخراج طبقه‌بندی از طریق نرم‌افزار SPSS و Smart PLS مورد تجزیه تحلیل قرار می‌دهیم. به طور خلاصه متغیرهای جمعیت‌شناختی پژوهش حاضر شامل؛ جنسیت، سن، تحصیلات و تجربه کاری بوده که نتایج مربوط به آن نیز در جدول (۲) ارائه شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

^۱ Convergent Validity

^۲ Divergent Validity

جدول (۲) یافته‌های توصیفی جمعیت‌شناختی

درصد فراوانی	فراوانی	ویژگی‌های جمعیت‌شناختی	
۵۰	۲۵۸	مرد	جنسیت
۵۰	۲۵۶	زن	
۲۱	۱۱۰	زیر ۳۰ سال	سن
۱۶	۸۳	۳۱ تا ۳۵	
۲۱	۱۰۶	۳۶ تا ۴۰	
۲۲	۱۱۱	۴۱ تا ۴۵	
۲۰	۱۰۴	بالای ۴۵ سال	
۲۶	۱۳۴	فوق‌دیپلم	تحصیلات
۲۸	۱۴۲	لیسانس	
۲۳	۱۱۶	ارشد	
۲۴	۱۲۲	دکتری	
۲۵	۱۳۰	زیر ۵ سال	تجربه
۲۴	۱۲۲	۶ تا ۱۵ سال	
۲۵	۱۳۰	۱۶ تا ۲۵ سال	
۲۶	۱۳۲	بالای ۲۵ سال	

بررسی نرمال بودن متغیرهای پژوهش
در این قسمت قبل از انجام آزمون، ابتدا برای حصول اطمینان نسبت به مناسب بودن داده‌ها قبل از بررسی فرضیات و محاسبه همبستگی از ضرایب چولگی و کشیدگی برای بررسی نرمال بودن متغیرها استفاده می‌شود.

جدول (۳) نرمالیتی توزیع متغیرها

ارزش افزوده حسابرسی	اعتبار گزارش حسابرسی	نکته ضعف های رسیدگی	شرایط مداخله گر	ویژگی عمومی حسابرسی	نظارت اثربخش ی	ویژگی های فردی	کیفیت رسیدگی	عوامل محیطی	متغیر های پژوهش
۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	۵۱۴	در دسترس
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	تعداد گمشده
-۰/۰۹۶	-۰/۰۴	-۰/۰۵۵	-۰/۰۰۸	-۰/۳۵۶	-۰/۴۲	-۰/۰۴۹	-۰/۰۴۷	-۰/۱۵۳	چولگی
۰/۱۰۸	۰/۱۰۸	۰/۱۰۸	۰/۱۰۸	۰/۱۰۸	۰/۱۰۸	۰/۱۰۸	۰/۱۰۸	۰/۱۰۸	خطای استاندارد چولگی
-۰/۶۳۲	-۰/۷۶۴	-۰/۷۳۲	-۰/۷۱۶	-۰/۶۲	-۰/۵۸۲	-۰/۶۴۳	-۰/۸۲۹	-۰/۵۵۳	کشیدگی
۰/۲۱۵	۰/۲۱۵	۰/۲۱۵	۰/۲۱۵	۰/۲۱۵	۰/۲۱۵	۰/۲۱۵	۰/۲۱۵	۰/۲۱۵	خطای استاندارد کشیدگی
-۰/۸۸۹	-۰/۳۷	-۰/۵۰۹	-۰/۰۷۴	۳/۲۹۶	۳/۸۸۹	۰/۴۵۴	-۰/۴۳۵	-۱/۴۱۷	چولگی Z
-۲/۹۴۰	-۳/۵۵۳	-۳/۴۰۵	-۲/۳۳۰	-۲/۸۸۴	-۲/۷۰۷	-۲/۹۹۱	-۳/۸۵۶	-۲/۵۷۲	Z کشیدگی

به دلیل حجم نمونه زیاد باید بر اساس ضرایب چولگی و کشیدگی نرمال بودن متغیرها بررسی شود (فیلد، ۲۰۱۳). بر این اساس اگر مقدار آماره Z برای چولگی و کشیدگی بین $-1/96$ و $1/96$ باشد، نرمال بودن متغیرها تأیید می گردد. که باتوجه به نتایج جدول برای همه متغیرها این دو آماره Z بین $-1/96$ و $1/96$ قرار ندارد. بنابراین فرض نرمال بودن متغیرها رد می شود و از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده می شود.

جدول (۴) ضریب همبستگی اسپیرمن متغیرهای تحقیق (سطح معنادار ۰/۰۱)

ارزش افزوده حسابرسی	اعتبار گزارش حسابرسی	نکته ضعف‌های رسیدگی	شرایط مداخله‌گر	ویژگی عمومی حسابرسی	نظارت اثربخشی	ویژگی‌های فردی	کیفیت رسیدگی	عوامل محیطی	
								۱	عوامل محیطی
							۱	۰/۵۶۲	کیفیت رسیدگی
						۱	۰/۵۱۵	۰/۴۶۱	ویژگی‌های فردی
					۱	۰/۵۶۰	۰/۵۵۵	۰/۴۷۱	نظارت اثربخشی
				۱	۰/۶۷۳	۰/۵۱۹	۰/۵۱۵	۰/۴۷۱	ویژگی عمومی حسابرسی
			۱	۰/۵۱۶	۰/۶۳۲	۰/۵۴۱	۰/۵۱۸	۰/۴۷۳	شرایط مداخله‌گر
		۱	۰/۵۱۱	۰/۴۸۵	۰/۵۰۶	۰/۴۸۶	۰/۴۹۹	۰/۴۶۸	نکته ضعف‌های رسیدگی
	۱	۰/۴۹۵	۰/۵۵۱	۰/۵۷۸	۰/۵۴۲	۰/۴۸۹	۰/۵۰۷	۰/۵۵۴	اعتبار گزارش حسابرسی
۱	۰/۵۴۸	۰/۴۹۴	۰/۵۶۱	۰/۵۴۹	۰/۵۳۸	۰/۵۱۹	۰/۵۲۹	۰/۵۰۱	ارزش افزوده حسابرسی

باتوجه به نتایج ضریب همبستگی اسپیرمن در جدول جدول (۴)، مشاهده می‌شود که بین متغیرهای تحقیق نسبت به هم با ۹۹ درصد اطمینان همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد.

برازش مدل معادلات ساختاری

برای بررسی ارزیابی مدل مفهومی اعتبار گزارش حسابرسی از مدل معادلات ساختاری در نرم افزار Smart PLS ۳٫۲٫۸ استفاده شد. به منظور تحلیل مدل تدوین شده با استفاده از ۴۹ گویه تحلیل مدل در سه مرحله انجام گرفت در مرحله اول مدل بیرونی (مدل اندازه گیری) و در مرحله دوم مدل درونی (مدل

ساختاری) و در مرحله سوم کل مدل بررسی شد. در مرحله اول مدل اندازه‌گیری مورد بررسی قرار گرفت با اینکه بارهای عاملی همه گویه‌ها بالای ۰/۴ بود ولی روایی همگرا پایین بود، بنابراین بارهای عاملی زیر ۰/۶۵ حذف گردید. بارهای عاملی بین ۰/۴ تا ۰/۷ را در صورتی که با حذف آنها مقدار روایی همگرا (AVE) افزایش یابد می‌توان حذف کرد (نونالی و برن استین^۱، ۱۹۹۴). بنابراین اجرای مدل بارهای عاملی کمتر از ۰/۶۵ حذف و مدل دوباره اجرا گردید که نتیجه لازم به دست نیامد و این بار بارهای عاملی کمتر از ۰/۷ (البته نزدیک به ۰/۷ حذف نشدند) را حذف و دوباره مدل اجرا می‌شود، که با حذف گویه‌های مشخص شده دوباره مدل اجرا شد و نتایج مطلوب به دست آمد.

جهت بررسی برازش مدل، از برازش مدل‌های اندازه‌گیری، برازش مدل بیرونی، درونی و بررسی کل مدل استفاده شده است. در بررسی مدل‌های بیرونی از سه معیار پایایی^۲ از آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی^۳، روایی همگرا^۴ از روش میانگین واریانس و روایی واگرا^۵ از معیار فورنل - لارکر استفاده می‌شود. برای بررسی مدل درونی، بررسی هم خطی بودن متغیرها و ضرایب مسیر و همچنین R² و Q² استون^۶-گیسر استفاده می‌شود و برای بررسی کل مدل شاخص GOF انجام می‌شود.

برازش مدل بیرونی

در بررسی مدل‌های بیرونی از سه معیار پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا استفاده شد. در بخش پایایی لازم است که پایایی در سطح معرف و متغیر مکنون بررسی شود. پایایی معرف از طریق سنجش بارهای عاملی و پایایی متغیرهای مکنون از طریق پایایی ترکیبی بررسی شد. پایایی در سطح معرف، توان دوم بارهای عاملی گویه‌ها است که حداقل باید ۰/۵ باشد که به معنی این است که حداقل نصف واریانس شاخص توسط متغیر مکنون تبیین شده است. بنابراین بارهای عاملی بزرگتر از ۰/۷ مطلوب می‌باشد و بارهای زیر ۰/۴ لازم است که حذف شوند. بارهای عاملی بین ۰/۴ تا ۰/۷ را در صورتی که با حذف آنها مقدار روایی همگرا (AVE) افزایش یابد می‌توان حذف کرد (نونالی و برن استین^۷، ۱۹۹۴). باتوجه به اینکه در متغیرهای انعکاسی شاخص‌ها مربوط به یک حیطه می‌باشند و همبستگی بالایی با هم دارند، بنابراین

^۱ Nunnally & Bernstein

^۲ Reliability

^۳ Composite Reliability

^۴ Convergent Validity

^۵ Divergent Validity

^۶ Stone

^۷ Nunnally & Bernstein

امکان جایگزینی آنها وجود دارد، حذف یک یا چند مورد تأثیر زیادی برروایی محتوایی ندارد. نتایج حاکی از این است که همه گویه های حفظ شده دارای پایایی مناسبی می باشند.

جدول (۵) نتایج معیار آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی و میانگین واریانس متغیرهای پنهان پژوهش

متغیر	پایایی ترکیبی	میانگین واریانس استخراج شده (AVE)	آلفای کرونباخ
ارزش افزوده حسابرسی	۰/۸۰۴	۰/۵۰۶	۰/۷۴۸
اعتبار گزارش حسابرسی	۰/۸۰۶	۰/۵۰۹	۰/۷۰۷
شرایط مداخله گر	۰/۸۱۳	۰/۵۲۱	۰/۷۱۸
عوامل محیطی	۰/۷۹۶	۰/۶۶۱	۰/۷۶۰
نظارت اثربخشی	۰/۸۴۳	۰/۶۴۲	۰/۷۲۱
نکته ضعف های رسیدگی	۰/۸۲۴	۰/۵۳۹	۰/۷۷۳
ویژگی عمومی حسابرسی	۰/۸۵۸	۰/۶۰۱	۰/۷۷۹
ویژگی های فردی	۰/۸۲۴	۰/۵۳۹	۰/۷۶۵
کیفیت رسیدگی	۰/۸۰۶	۰/۵۱	۰/۷۶۹

بررسی پایایی مدل

به منظور بررسی پایایی متغیرهای مکنون از آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده می شود. البته به دلیل محافظه کار بودن آلفای کرونباخ و یکسان در نظر گرفتن وزن همه معرف ها، در روش حداقل مربعات جزئی، بیشتر از پایایی ترکیبی استفاده می شود (آذر، غلامزاده و قنوتی، ۱۳۹۱). پایایی ترکیبی بین ۰/۷ تا ۰/۹ به عنوان مقادیر رضایت بخش و مقادیر کمتر از ۰/۶ و بالای ۰/۹۵ به عنوان مقادیر نامطلوب محسوب می شوند در این مدل همه متغیرهای مکنون با توجه به جدول (۵) دارای پایایی ترکیبی مناسبی می باشند.

آزمون روایی همگرا

مرحله بعد ارزیابی مدل بیرونی، بررسی روایی همگرا است. میانگین واریانس استخراج شده، معیار ارزیابی روایی همگرا به معنی میانگین واریانس مشترک بین متغیر مکنون و معرف هایش است و حداقل مقدار قابل قبول ۰/۵ است (داوری و رضازاده، ۱۳۹۳). در این مدل روایی همگرا و همه متغیرهای مکنون با توجه به جدول (۵) دارای روایی همگرای مناسبی می باشند.

روایی واگرا سومین معیار بررسی برازش مدل‌های بیرونی است. روایی واگرا اندازه‌ای است که یک سازه به‌درستی از سایر سازه‌ها با معیار تجربی متمایز می‌شود. این روایی در دو سطح معرف و متغیر مکنون محاسبه می‌شود. در سطح معرف برای محاسبه روایی واگرا، از بارهای عرضی استفاده می‌شود که لازم است بار یک معرف متناظر سازه، بیشتر از همه بارهای آن معرف روی سایر سازه‌ها باشد. این شرط در مورد همه معرف‌ها رعایت شده است. در سطح متغیر مکنون از معیار فورنل - لارکر استفاده شد که ریشه دوم میانگین واریانس استخراج شده (AVE)، هر متغیر مکنون باید بیشتر از بالاترین همبستگی آن سازه با سایر سازه‌های مدل باشد. منطق این سازه این است که یک سازه باید واریانس بیشتری با معرف‌های خود تا سایر سازه‌ها داشته باشد (فورنل و لارکر، ۱۹۸۱).

جدول (۶) نتایج معیار فورنل-لارکر متغیرهای پنهان پژوهش

کیفیت رسیدگی	ویژگی‌ها ی فردی	ویژگی عمومی حسابرس ی	نکته ضعف های رسیدگی	نظارت اثربخشی ی	عوامل محیطی	شرایط محدود کننده	اعتبار گزارش حسابرسی	ارزش افزوده حسابرسی	
								ارزش افزوده حسابرسی	۰/۷۱۱
							۰/۷۱۴	اعتبار گزارش حسابرسی	۰/۶۹۵
						۰/۷۷۲	۰/۷۰۳	شرایط محدود کننده	۰/۶۹
					۰/۸۱۳	۰/۶۹۴	۰/۶۹۹	عوامل محیطی	۰/۶۶۸
				۰/۸۰۱	۰/۶۰۵	۰/۶۸۲	۰/۶۹۶	نظارت اثربخشی	۰/۶۶۷
			۰/۷۳۴	۰/۷۵۶	۰/۶۰۳	۰/۶۵۸	۰/۶۷۵	نکته ضعف های رسیدگی	۰/۶۶۵
		۰/۷۷۵	۰/۶۷۲	۰/۶۶۷	۰/۵۹۱	۰/۶۳۱	۰/۶۷۳	ویژگی عمومی حسابرسی	۰/۶۶۴
		۰/۶۵۸	۰/۶۴۹	۰/۶۵۶	۰/۵۶۶	۰/۶۱۹	۰/۶۷۱	ویژگی‌های فردی	۰/۶۴۶
۰/۷۱۴	۰/۶۹۹	۰/۶۵۴	۰/۶۲۱	۰/۶۲۱	۰/۵۵۸	۰/۶۰۳	۰/۶۰۳	کیفیت رسیدگی	۰/۶۰۳

نتایج جدول (۶) نشان می‌دهد همه متغیرهای مکنون دارای روایی و اگرایی قابل قبولی می‌باشند. باتوجه‌به نتایج پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا می‌توان اذعان کرد که مدل‌های بیرونی، به نحوی مطلوب توانایی اندازه‌گیری متغیرهای مکنون پژوهش را دارند.

یافته‌های استنباطی

با بررسی مدل ساختاری (درونی)، به بررسی فرضیه‌های پژوهش پرداخته می‌شود. بخش ساختاری مدل که نمایانگر رابطه بین متغیرهای مکنون است، مدل درونی نام دارد. به عبارت دیگر، در مدل ساختاری روابط بین متغیرهای مکنون مستقل و وابسته مدنظر است.

آزمون‌های مدل ساختاری

مدل ساختاری (درونی) به دنبال آزمون فرضیه‌های پژوهش در قالب یک طرح‌واره برآمده از ادبیات منتخب پژوهشگر است که در واقع تنها به بررسی روابط علی بین متغیرهای مکنون پس از یک اندازه‌گیری ایده‌آل می‌پردازد. آزمون‌های مدل درونی شامل: آزمون‌های ضرایب مسیر و معناداری آنها، آزمون دقت پیش‌بینی متغیرهای مکنون درونزا و آزمون کیفیت پیش‌بینی مدل ساختاری.

آزمون‌های ضرایب مسیر و معناداری آنها

یک مدل معادلات ساختاری از چندین مدل بیرونی و فقط یک مدل درونی تشکیل می‌شود. به عبارت دیگر، در یک مدل مسیر فقط و تنها فقط یک مدل درونی وجود دارد. مدل درونی در حالت تخمین ضرایب استاندارد و در حالت معناداری ضرایب در شکل (۲) و (۳) نشان داده شده است.

معادلات آزمون‌های ضرایب مسیر و معناداری آنها

در بخش مدل درونی، ارتباط بین متغیرهای مکنون تحقیق مورد بررسی قرار می‌گیرد. اولین معیار برای بررسی مدل درونی، بررسی هم خطی بودن متغیرها می باشد. که به این منظور از شاخص تحمل و عامل تورم واریانس (VIF) استفاده می‌شود. (VIF بالاتر از ۵)، نشان دهنده هم خطی بین متغیرها می باشد. همانطور که نتایج جدول (۶) نشان می دهد شرط عدم هم خطی بودن رعایت شده است. دومین معیار ارزیابی مدل درونی، ضرایب مسیر می باشند که به منظور بررسی معناداری آنها از رویه خودگردان سازی استفاده شده، این ضرائب به همراه مقادیر T، سطح معنی داری و همچنین فاصله اطمینان برای اثرات در جدول (۶) ارائه شده است. نتایج به دست آمده حاکی از آن است اعتبار گزارش حسابرس بر نظارت اثربخشی و نظارت اثربخش بر ارزش افزوده و نکته ضعف های رسیدگی بر نظارت اثربخش و ویژگی‌های عمومی حسابرس بر نظارت اثربخش و ویژگی‌های فردی و کیفیت رسیدگی بر اعتبار گزارش حسابرس با ۹۹ درصد اطمینان تأثیر مستقیم و مثبت معناداری دارد و همچنین شرایط محدود کننده بر نظارت اثربخش و عوامل محیطی بر اعتبار گزارش حسابرس با ۹۵ درصد اطمینان تأثیر مستقیم و مثبت معناداری دارد.

جدول (۶) شاخصهای هم خطی، اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل و اندازه اثر مدل درونی پژوهش

اندازه اثر اثر (f ²)	فاصله اطمینان		اثر مستقیم			هم خطی (VIF)	مسیر
			مقادیر				
	۰/۹۷۵	۰/۰۲۵	sig	T	B		
۰/۰۳۹	۰/۲۷۷	۰/۰۹۹	۰	۴/۴۳۹	۰/۱۹۲	۲/۶۱۷	اعتبار گزارش حسابرسی ← نظارت اثربخشی
۰/۰۰۹	۰/۱۷۳	۰/۰۱	۰/۰۳۵	۲/۱۱۵	۰/۰۸۸	۲/۳۶۶	شرایط محدود کننده ← نظارت اثربخشی
۰/۰۱۸	۰/۲۰۱	۰/۰۳۳	۰/۰۰۷	۲/۶۹۵	۰/۱۱۵	۱/۷۲۹	عوامل محیطی ← اعتبار گزارش حسابرسی
۰/۷۱۵	۰/۶۹۶	۰/۵۹۴	۰	۲۴/۶	۰/۶۴۶	۱	نظارت اثربخشی ← ارزش افزوده حسابرسی
۰/۰۲۲	۰/۲۰۶	۰/۰۵۹	۰	۳/۶۹۲	۰/۱۳۲	۲/۱۸	نکته ضعف های رسیدگی ← نظارت اثربخشی
۰/۳۱۱	۰/۵۶۸	۰/۴۰۷	۰	۱۱/۸۱	۰/۴۸۹	۲/۱۱۵	ویژگی عمومی حسابرسی ← نظارت اثربخشی
۰/۱۵۱	۰/۴۷۱	۰/۲۸۳	۰	۷/۹۱۷	۰/۳۷۳	۱/۱۹۷	ویژگی های فردی ← اعتبار گزارش حسابرسی
۰/۱۵	۰/۴۴۶	۰/۲۷۶	۰	۸/۴۶۷	۰/۳۶۷	۲/۱۴۲	کیفیت رسیدگی ← اعتبار گزارش حسابرسی

معیار R2 و Q2 برای سازه درونزا

۱۰۱

معیار بعدی که رایج‌ترین معیار ارزیابی مدل درونی است، ضریب تعیین (R2) می باشد که نشان دهنده دقت پیش بینی مدل است. سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به عنوان مقدار ملاک به ترتیب برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی در نظر گرفته می شود (چین^۱، ۱۹۹۸). همانطور که نتایج جدول نشان می دهد، ضریب ارزش افزوده حسابرسی، اعتبار گزارش حسابرسی و نظارت اثربخشی دارای مقدار متوسط می باشند آخرین معیار ارزیابی مدل درونی Q2 استون-گیسر (۱۹۷۴) می باشد که نشان دهنده تناسب پیش بین مدل است. این معیار به وسیله رویه چشم پوشی محاسبه می شود که نقطه داده هایی در معرف های متغیرهای درون را حذف و پارامترها با استفاده از نقاط باقیمانده برآورد می شود. مقدار Q2 بیشتر از صفر برای یک متغیر مکنون درونزای معین نشان دهنده تناسب پیش بین مدل مسیری برای این سازه خاص است. نتایج این معیار در جدول (۷) ارائه شده است و مطلوب می باشد.

جدول (۷) نتایج معیار R2 و Q2 برای سازه درونزا

متغیر	R ^۲	Q ^۲
ارزش افزوده حسابرسی	۰/۴۱۷	۰/۲۰۱
اعتبار گزارش حسابرسی	۰/۵۸۱	۰/۲۷۹
نظارت اثربخشی	۰/۶۳۶	۰/۳۸۷

آزمون برازش مدل کلی

پس از ارزیابی مدل های اندازه گیری و ساختاری باید مدل کلی (مجموع مدل های اندازه گیری و ساختاری) نیز مورد بررسی قرار گیرد. برای این منظور تننهاوس و همکاران^۲ (۲۰۰۴) شاخص نیکویی برازش یا GOF^۳ را معرفی نموده اند که سه مقدار ۰/۲۵، ۰/۰۱ و ۰/۳۶ به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای (GOF) معرفی شده است. این شاخص با استفاده از میانگین هندسی شاخص R2 و میانگین شاخص های اشتراکی قابل محاسبه است. به عبارت دیگر، این معیار همان میانگین هندسی میانگین ضرایب

^۱ Chin

^۲ Tenenhaus et al

^۳ Goodness of Fit (GOF)

تعیین متغیرهای درونزای و میانگین مقادیر اشتراکی متغیرهای پژوهش است. این شاخص از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$GOF = \sqrt{R^2 * Communality}$$

جدول (۸) نتایج برازش مدل کلی

مؤلفه	R2	Communality	GOF
ارزش افزوده حسابرسی	۰/۴۱۷	۰/۲۰۴	۰/۲۹
اعتبار گزارش حسابرسی	۰/۵۸۱	۰/۲۱۹	۰/۳۵
نظارت اثربخشی	۰/۶۳۶	۰/۲۹۳	۰/۴۳
میانگین	۰/۵۴۵	۰/۲۳۸	۰/۳۶۰۲

همان‌طور که در جدول مشاهده می‌شود، مقدار معیار GOF بیش از ۰/۳۶ بدست آمد که نشان از برازش قوی مدل کلی تحقیق است.

نتایج فرضیات

به‌منظور بررسی، آزمون و رسیدن به نتایج فرضیه اصلی پژوهش مبنی بر اینکه میزان تأثیرگذاری هر یک از عوامل اعتبار گزارش حسابرسی در جامعه مورد مطالعه معنادار است؛ نتایج آماری مربوط به آن ارائه شده است.

جدول (۹) نتایج فرضیه های پژوهش

فرضیه	ضریب تأثیر (مقدار معناداری)	نتیجه
اعتبار گزارش حسابرسی بر نظارت اثربخشی تأثیر دارد	*	تأیید
شرایط محدودکننده بر نظارت اثربخشی تأثیر دارد	۰/۰۳۵	تأیید
عوامل محیطی بر اعتبار گزارش حسابرسی تأثیر دارد	۰/۰۰۷	تأیید
نظارت اثربخشی بر ارزش افزوده حسابرسی تأثیر دارد	*	تأیید
نکته ضعف‌های رسیدگی بر نظارت اثربخشی تأثیر دارد	*	تأیید
ویژگی عمومی حسابرسی بر نظارت اثربخشی تأثیر دارد	*	تأیید
ویژگی‌های فردی بر اعتبار گزارش حسابرسی تأثیر دارد	*	تأیید
کیفیت رسیدگی بر اعتبار گزارش حسابرسی تأثیر دارد	*	تأیید

این نتایج بر این موضوع صحنه می‌گذارد که الگوی نهایی برآورد شده پژوهش از نظر علمی و آماری از اعتبار لازم برخوردار بوده و نتایج آن قابل اتکا است.

۶- بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با رویکرد کمی به منظور اعتبارسنجی مدل اعتبار گزارش حسابرسی در سال ۱۴۰۳ انجام شده است. مدل مفهومی ارائه شده در این پژوهش به واسطه ترکیب چندین متغیر اصلی تشکیل شده است. متغیرهایی مانند ویژگی‌های فردی حساب‌رسان، شرایط محیطی، و نظارت اثربخش نقش بسزایی در تعیین اعتبار گزارش‌های حسابرسی ایفا می‌کنند. این ترکیب به گونه‌ای است که یک تعامل دینامیک را بین عوامل مختلف به نمایش می‌گذارد و می‌تواند به بهبود فرایندهای حسابرسی و اعتبار گزارشات مالی کمک کند. پژوهش حاضر به بررسی طراحی مدل مفهومی اعتبار گزارش حسابرسی با رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری پرداخته است. این پژوهش با هدف شناسایی متغیرهای تأثیرگذار و روابط بین آن‌ها در بستر اعتبار حسابرسی انجام شد. نتایج به دست آمده نه تنها اطلاعات ارزشمندی درباره عوامل مؤثر در اعتبار گزارش حسابرسی ارائه می‌دهد بلکه نیاز به تغییرات و بهبود در این حوزه را نیز نمایان می‌سازد.

نتایج نشان می‌دهد که اعتبار گزارش حسابرسی تحت تأثیر شرایط علی از جمله ویژگی‌های فردی، شرایط محیطی و کیفیت رسیدگی قرار دارد. این تأثیرات به وضوح نشان می‌دهند که موقعیت اقتصادی، ثبات سیاسی، و فوریت‌های نظارتی، می‌توانند نقش تعیین‌کننده‌ای در صحت و دقت گزارش‌ها

حسابرسی ایفا کنند. این یافته‌ها همچنین با تحقیق رادو و همکاران^۱ (۲۰۱۷) هم‌راستاست که بر ارتباط نزدیکی بین ویژگی‌های خارجی محیط و اعتماد به گزارش‌های مالی تأکید دارند. این تأثیرات به‌ویژه برای سرمایه‌گذاران و سهام‌داران حائز اهمیت است؛ زیرا آن‌ها برای گرفتن تصمیم‌های مالی و سرمایه‌گذاری به اعتبار این گزارش‌ها وابسته‌اند. همچنین در تحقیق دیوید و همکاران^۲ (۲۰۲۲)، به تأثیر کیفیت گزارش‌های حسابرسی بر اثربخشی نظارت اشاره شده است. این تحقیق نشان داد که گزارش‌های معتبر می‌توانند به بهبود فرایندهای نظارتی منجر شوند و این نتیجه با یافته‌های تحقیق ما همخوانی دارد. اعتبار گزارش حسابرسی می‌تواند به طور مستقیم بر اعتماد سرمایه‌گذاران و دیگر ذی‌نفعان تأثیر بگذارد. در دنیای اقتصادی که اطلاعات مالی مشخصی را به سرعت در دسترس قرار می‌دهد، سرمایه‌گذاران نیازمند گزارش‌های معتبر و معتبرسازی شده هستند. نظریه "سیگنالینگ" به روش‌های مختلف در این زمینه قابل طرح است، بدین معنا که کیفیت گزارش‌ها به‌عنوان یک سیگنال برای بازار عمل می‌کند و سرمایه‌گذاران را در انتخاب‌های خودیاری می‌دهد (جکسون^۳، ۲۰۲۱). همچنین تحقیق جکسون^۴ (۲۰۲۱) به تأثیر شرایط اقتصادی و اجتماعی بر کیفیت اطلاعات مالی و اعتبار گزارش‌های حسابرسی پرداخته و یافته‌ها نشان می‌دهد که عوامل محیطی نوساناتی در اعتبار گزارش‌ها ایجاد می‌کنند. این نتایج هم‌راستایی خوبی با یافته‌های تحقیق ما دارند. از سوی دیگر، مشخص شد که ویژگی‌های فردی و عمومی حسابرسی، به طرز معناداری بر اعتبار گزارش حسابرسی تأثیرگذار هستند. به‌عنوان مثال، تحقیق کاتز و همکاران^۵ (۲۰۱۹) به این موضوع اشاره کرده‌اند که تجربه و تحصیلات حسابرسان می‌تواند کیفیت کار آن‌ها و به تبع آن اعتبار گزارش‌ها را تحت تأثیر قرار دهد. این ارتباط باید در برنامه‌های آموزشی و حرفه‌ای حسابرسان مورد توجه قرار گیرد. همچنین نظارت مؤثر می‌تواند به بهبود ارزش افزوده خدمات حسابرسی کمک کند. این یافته‌ها با نتایج تحقیق ما در خصوص نقش نظارت در افزایش ارزش افزوده همخوانی دارد.

علاوه بر این، نتایج اخیر نشان‌دهنده آن است که راهبردها مانند نظارت اثربخش تأثیر معناداری بر ارزش افزوده حسابرسی دارد. این یافته‌ها بر اهمیت سرمایه‌گذاری در نهادهای نظارتی و بهبود کیفیت خدمات حسابرسی تأکید می‌کنند و با نتایج پژوهش‌های دوروتی و همکاران^۶ (۲۰۲۰) هم‌خوانی دارند. آن‌ها

^۱ Radu et al

^۲ David et al

^۳ Jackson

^۴ Jackson

^۵ Katz et al

^۶ Dorothy et al

نشان داده‌اند که نظارت مؤثر می‌تواند به طرز چشمگیری به بهبود کیفیت گزارش‌های حسابرسی منجر شود و در نهایت اعتماد سرمایه‌گذاران را افزایش دهد. به‌ویژه در شرایط اقتصادی نامساعد، تداوم نظارت مستمر بر فرایندهای حسابرسی و شفافیت به بهبود کیفیت تصمیم‌ها و جلوگیری از انحرافات مالی کمک می‌کند.

افزون بر این، نتایج ما حاکی از آن است که شرایط مداخله‌گر مانند نکته ضعف‌های رسیدگی و شرایط محدودکننده نیز بر نظارت اثربخش تأثیر دارند. این نکته نشان می‌دهد که در فرایند حسابرسی، شناسایی و رفع ضعف‌ها نه تنها به اعتبار گزارش‌های حسابرسی کمک می‌کند، بلکه می‌تواند زمینه‌ساز بهبود سیستم‌های نظارتی نیز باشد. این یافته‌ها مشابه نتایج پژوهش‌های دیوید و همکاران^۱ (۲۰۲۲) است که به کارکرد دقیق‌تر سیستم‌های نظارتی در مواجهه با محدودیت‌ها و چالش‌ها پرداخته‌اند. آنها همچنین به نقش ویژگی‌های حسابرسی در اثربخشی نظارت اشاره کرده و تأکید کردند که حسابرسان با ویژگی‌های عمومی مناسب می‌توانند کارایی بیشتری در فرایندهای نظارتی داشته باشند. این موضوع نیز با یافته‌های ما مطابقت دارد. پژوهش رادو و همکاران^۲ (۲۰۱۷) به این نکته اشاره کردند که وجود نکات ضعف در فرایند حسابرسی می‌تواند به کاهش کیفیت نظارت بینجامد. نتایج این تحقیق در مورد تأثیر نکات ضعف به یافته‌های ما در زمینه نظارت اثربخش می‌افزاید.

عوامل محیطی و زمینه‌ای حسابرسی نظیر اثرات اقتصادی، نوسانات بازار، و تغییرات قانون‌گذاری می‌توانند روی اعتبار گزارش‌های حسابرسی تأثیر بگذارند. نتایج پژوهش نشان دادند که این عوامل می‌توانند به طور مستقیم بر کیفیت پردازش اطلاعات تأثیر بگذارند. به‌عنوان مثال، اگر شرایط اقتصادی نامساعد شود، ممکن است شرکت‌ها برای فشار بر هزینه‌ها و کاهش دقت حسابرسی تلاش کنند که در نهایت به اعتبار گزارش‌ها آسیب خواهد زد. این یافته‌ها همچنین با محتوای پژوهش‌های پیشین مانند بررسی‌های جکسون^۳ (۲۰۲۱) و تأثیرات اقتصادی بر اعتبار حسابرسی هم‌راستاست. جکسون تأکید می‌کند که تغییرات ناگهانی در محیط اقتصادی می‌تواند به اختلال در کیفیت گزارشات مالی منجر شود. مقایسه نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات مشابه به‌وضوح نشان می‌دهد که بسیاری از نتایج و یافته‌ها از لحاظ نظری و عملی سازگار هستند. تأثیر اعتبار گزارش حسابرسی، نظارت اثربخش، عوامل محیطی، و کیفیت رسیدگی همگی عوامل کلیدی در اعتبار گزارش‌های حسابرسی هستند. این هم‌راستایی می‌تواند به پژوهشگران و

^۱ David et al

^۲ Radu et al

^۳ Jackson

حرفه‌ای‌ها کمک کند که شناسایی دقیق‌تر متغیرهای تأثیرگذار و مکانیزم‌های ارتباطی آن‌ها می‌تواند به تدوین برنامه‌های عملی و بهبود مستمر در حوزه گزارش‌دهی منجر شود.

این پژوهش نشان می‌دهد که برای ارتقا اعتبار گزارش‌های حسابرسی، لازم است به تمام جنبه‌های تأثیرگذار، از جمله نظارت مؤثر، شرایط محیطی، و ویژگی‌های فردی حسابرسان توجه ویژه‌ای شود. به‌علاوه، برای نوآوری در روش‌های حسابرسی و تقویت سیستم‌های نظارتی، نیاز به تحقیقات بیشتر در زمینه‌های مشابه احساس می‌شود. شرایط فعلی اقتصادی و پیشرفت‌های فناوری نیازمند تغییرات در روش‌های حسابرسی است. استفاده از فناوری‌های جدید مانند داده‌کاوی می‌تواند به بهبود فرایندها و افزایش دقت در گزارش‌ها کمک کند و به نوبه خود تقویت‌کننده اعتبار گزارش‌ها باشد. آموزش مداوم و توسعه حرفه‌ای حسابرسان برای ارتقای کیفیت خدمات حسابرسی یک عامل کلیدی است. تجربه و دانش حسابرسان می‌تواند تأثیر مستقیم بر اعتبار گزارش‌ها داشته باشد. آموزش‌های تخصصی در زمینه‌های مالی، مدیریتی و فناوری می‌تواند به حسابرسان کمک کند تا با چالش‌های جدید مواجه شوند و بتوانند خدمات مؤثرتری ارائه دهند. به‌منظور افزایش اعتبار و اعتماد به گزارش‌های حسابرسی، نیاز به تلاش‌های هماهنگ از سوی نهادهای نظارتی، حسابرسان، و تمامی ذی‌نفعان وجود دارد. این نتایج به سیاست‌گذاران و مدیران نهادهای حسابرسی توصیه می‌کند که به ایجاد فضایی برای بهبود مداوم کیفیت حسابرسی و نظارت بپردازند تا اعتماد عمومی به گزارش‌های مالی افزایش یابد. همچنین، پژوهش‌های آینده می‌تواند به شناسایی تأثیرات بیشتری بر اعتبار گزارش‌ها و بررسی نقش فناوری‌های نوین در این زمینه بپردازند. در نهایت، لازم به ذکر است که گرچه این پژوهش نقاط قوت در ارزیابی اعتبار گزارش حسابرسی دارد، اما نیاز به تحقیقات بیشتری در زمینه اثرات دیگر متغیرها و زمینه‌های مختلف اقتصادی احساس می‌شود. با تعیین ارتباطات بیشتر بین متغیرها، می‌توان دید جامع‌تری از مدل اعتبار گزارش حسابرسی ایجاد کرد. در این راستا این تحقیقات پیشنهاد می‌گردد:

بررسی چگونگی تأثیر فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی، یادگیری ماشینی و تحلیل داده‌های کلان بر فرایندهای حسابرسی و اعتبار گزارش‌ها.

تحلیل رابطه بین هزینه‌های حسابرسی، توجیهات هزینه - فایده و کیفیت گزارش‌های حسابرسی. بررسی نحوه تأثیر ویژگی‌هایی مانند تجربه، تحصیلات و مهارت‌های بین‌فردی بر کیفیت و اعتبار گزارش‌های حسابرسی.

بررسی چگونگی تأثیر نوسانات اقتصادی و تغییرات اجتماعی بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی.

ارزیابی تأثیر دوره‌های آموزشی و برنامه‌های توسعه‌ای بر کیفیت خدمات حسابرسی و اعتبار گزارش‌ها.

این پژوهش دارای محدودیت‌هایی بوده است. پژوهش حاضر از نوع مقطعی است، لذا یافته‌های آن باید با احتیاط تفسیر شوند. محدودیت گردآوری داده‌ها به‌وسیله پرسش‌نامه و عدم همکاری برخی از پاسخ‌دهندگان به سؤال‌های پرسش‌نامه باعث شد که برخی نمونه‌های انتخابی حذف و نمونه‌های جدید جایگزین شوند. همین‌طور در این پژوهش برای گردآوری داده‌ها از ابزار پرسش‌نامه استفاده گردید، لذا ممکن است برخی از پاسخ‌دهندگان از ارائه پاسخ واقعی خودداری کرده و پاسخ غیرواقعی داده باشند، البته این محدودیت جزو محدودیت‌های ذاتی پرسش‌نامه است.

۸- منابع

- آذر، ع.، غلامزاده، ر.، و قنوتی، م. (۱۳۹۱). مدل‌سازی مسیری - ساختاری در مدیریت: کاربرد نرم‌افزار SmartPLS. تهران: نگاه دانش.
- احمدزاده، ت.، خیراللهی، ف.، شهیسی، ف. و طهرابادی، ع. ا. (۱۳۹۷). طراحی مدل عواملی که بر رفتارهای کاهش‌دهنده کیفیت حسابرسی در ایران تأثیر می‌گذارند. فصلنامه تحقیق در حسابداری و حسابرسی عملیاتی، ۲(۳)، ۵۹-۹۹.
- بهرامی، ت.، بحری ثالث، ج.، جابرزاده کنگرلویی، س. و حق وردی‌زاده، م. (۱۴۰۰). تأثیر استرس بر استقلال حرفه‌ای حسابرسان. فصلنامه تحقیق در حسابرسی حرفه‌ای، ۱(۲)، ۸۴-۱۰۴.
- خرم‌آبادی، م. (۱۴۰۰). مروری بر مطالعات خارجی درباره استقلال حسابرسان و کیفیت حسابرسی. فصلنامه پیشرفت‌های مالی و سرمایه‌گذاری، ۲(۴)، ۱۸۴-۱۵۱.
- فلاح، م. و سوری، م. (۲۰۱۹). رابطه مدیریت سود و کیفیت حسابرسی: شواهدی از شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه حسابداری و مدیریت مالی، ۱۰(۲)، ۴۵-۶۲.
- کیانی ده کیانی، م.، جعفری، ع.، و فرهادی، م. (۱۴۰۳). ارائه مدل اعتبار گزارش حسابرسی: یک رویکرد کیفی. فصلنامه پیشرفت‌های مالی و سرمایه‌گذاری، ۳(۶)، ۳۴-۱.
- رضازاده، آ. و داوری، ع. (۱۳۹۳). مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار PLS. سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی. شابک: ۹۷۸۶۰۰۱۰۲۴۷۸۸.
- ملاحسنی، م. و شفیع، ر. (۲۰۲۱). بررسی تأثیر مهارت‌های فنی حسابرسان بر کیفیت گزارش‌های حسابرسی. مجله پژوهش‌های حسابداری، ۱۴(۳)، ۷۵-۹۰.
- شمس، س. و همکاران. (۲۰۱۸). تأثیر شفافیت اطلاعات بر اعتبار گزارش‌های حسابرسی: شواهدی از بازار سرمایه ایران. مجله علوم مالی و حسابداری، ۸(۱)، ۳۸-۲۳.

- AICPA (۲۰۲۲). Audit Quality Indicators: Tools for Enhancing Engagement Performance. Retrieved from AICPA Website.
- Alleyne, P., Easton, S., & Desai, D. (۲۰۲۲). The role of auditor expertise in enhancing audit report credibility. *International Journal of Auditing*, ۲۶(۱), ۷۷-۹۵. <https://doi.org/۱۰.۱۱۱۱/ijau.۱۲۲۰۰>
- Alleyne, P., Easton, S., & Desai, D. (۲۰۲۲). The role of audit quality in financial reporting: Evidence from the banking sector. *International Journal of Auditing*, ۲۶(۱), ۷۷-۹۵. <https://doi.org/۱۰.۱۱۱۱/۱۹۱۱-۳۸۴۶.۱۲۲۵۶>
- Aiken, T., Brown, P., & Moyer, R. (۲۰۲۳). The role of informal oversight in audit quality. *Accounting Perspectives*, ۲۲(۱), ۴۵-۶۸. <https://doi.org/۱۰.۱۱۱۱/۱۹۱۱-۳۸۳۷.۱۲۲۱۲>
- Akther, T., & Xu, F. (۲۰۲۱). An investigation of the credibility of and confidence in audit value: evidence from a developing country. *Accounting Research Journal*, ۳۴(۵), ۴۸۸-۵۱۰. DOI: ۱۰.۱۱۰۸/ARJ-۱۱-۲۰۱۹-۰۲۲۰
- Asare, S. K., & Wright, A. M. (۲۰۱۲). Investors', auditors', and lenders' understanding of the message conveyed by the standard audit report on the financial statements. *Accounting Horizons*, ۲۶(۲), ۱۹۳-۲۱۷.
- Bamford, D., Hall, H., & Lockett, A. (۲۰۲۱). The influence of organizational culture on audit quality: A study of large firms. *Journal of Business Finance & Accounting*, ۴۸(۵-۶), ۶۴۸-۶۶۹. <https://doi.org/۱۰.۱۱۱۱/jbfa.۱۲۴۵۶>
- Beattie, V., & Fearnley, S. (۱۹۹۸). Audit market competition: auditor changes and the impact of tendering. *The British Accounting Review*, ۳۰(۳), ۲۶۱-۲۸۹. doi.org/۱۰.۱۰۰۶/bare.۱۹۹۷.۰۰۷۰
- Botosan, C. A. (۲۰۲۰). Disclosure and the cost of capital: A review of the literature. *Accounting and Business Research*, ۵۰(۵), ۵۵۱-۵۷۸. <https://doi.org/۱۰.۱۰۸۰/۰۰۰۱۴۷۸۸.۲۰۲۰.۱۷۶۶۷۴۱>
- Chrysafides, J., Shafique, A., & Keller, M. (۲۰۲۳). Financial market fluctuations and audit report credibility: Insights from economic crises. *Journal of Finance and Accounting Research*, ۱۲(۲), ۱۰۱-۱۲۰. <https://doi.org/۱۰.۲۱۳۹/ssrn.۳۷۷۸۹۶۷>
- Chin, W. W. (۱۹۹۸). The partial least squares approach for structural equation modeling. In G. A. Marcoulides (Ed). *Modern methods for business research*, London: Lawrence Erlbaum Associates. ۲۳۶-۲۹۵.
- David, J., Johnson, L., & Smith, M. (۲۰۲۲). The impact of auditing deficiencies on the effectiveness of supervision. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, ۴۱(۲), ۴۵-۶۴. <https://doi.org/۱۰.۲۳۰۸/aud-۲۰۲۲-۰۰۲۳>
- DeAngelo, L. E. (۱۹۸۱). Auditor size and audit quality. *Journal of Accounting and Economics*, ۳(۳), ۱۸۳-۱۹۹. [https://doi.org/۱۰.۱۰۱۶/۰۱۶۵-۴۱۰۱\(۸۱\)۹۰۰۲-۱](https://doi.org/۱۰.۱۰۱۶/۰۱۶۵-۴۱۰۱(۸۱)۹۰۰۲-۱)

- Deloitte. (۲۰۲۰). Audit quality and the future of audit. Retrieved from <https://www.deloitte.com>
- Dorothy, B., Manning, E., & Cooper, T. (۲۰۲۰). Monitoring effectiveness as a determinant of audit quality: New insights. *Journal of Business Finance & Accounting*, ۴۷(۱-۲), ۳۹-۶۳. <https://doi.org/10.1111/jbfa.12358>
- Gendron, Y., & Bedard, J. (۲۰۰۶). The ethical dimension of the audit profession: Insights from a social constructivist perspective. *Journal of Business Ethics*, ۶۸(۴), ۵۳۱-۵۴۵. <https://doi.org/10.1007/s10551-006-0045-0>
- Gregory, A., McKinnon, J., & Phillips, R. (۲۰۲۱). The role of regulatory frameworks in enhancing audit quality. *International Journal of Auditing*, ۲۵(۲), ۱۵۳-۱۷۰. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12239>
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Babin, B. J., & Black, W. C. (۲۰۱۹). *Multivariate data analysis* (۸th ed). Cengage Learning.
- Hogan, C. E., Rezaee, Z., Riley Jr, R. A., & Velury, U. K. (۲۰۰۸). Financial statement fraud: Insights from the academic literature. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, ۲۷(۲), ۲۳۱-۲۵۲.
- Humphrey, C., Moizer, P., & Turley, S. (۲۰۱۹). The importance of regulatory arrangements for audit quality. *Accounting and Business Research*, ۴۹(۵), ۵۸۹-۶۰۶. <https://doi.org/10.1080/00014788.2019.1579595>
- Ismail, K., & Wetzels, M. (۲۰۲۳). The impact of digital transformation on audit quality: A systematic literature review. *Journal of Accounting Literature*, ۴۵, ۱-۲۰. <https://doi.org/10.1016/j.acclit.2023.01.001>
- Jackson, T. (۲۰۲۱). The role of environmental factors in auditing report credibility. *Journal of Accounting Research*, ۵۹(۳), ۵۴۳-۵۷۲. <https://doi.org/10.1111/1475-679X.12345>
- Katz, E., Newsome, S., & Taylor, K. (۲۰۱۹). Personal attributes and auditing quality: An empirical analysis. *International Journal of Auditing*, ۲۳(۱), ۱۷-۳۲. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12147>
- Klein, J., & Ziegler, A. (۲۰۲۳). Enhancing audit quality through stakeholder engagement: A multidimensional perspective. *Accounting, Organizations and Society*, ۹۶, ۱۰۱۳۴۳. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2023.101343>
- Kline, R. B. (۲۰۲۰). *Principles and practice of structural equation modeling* (۴th ed.). Guildford Press.
- Khashabi, S., Zand, F., & Sabzehparvar, R. (۲۰۲۴). The role of auditor independence and experience on audit report credibility. *Review of Accounting Studies*, ۲۹(۴), ۸۸۳-۹۱۰. <https://doi.org/10.1007/s11142-024-09700-1>

- Knechel, W. R., van Staden, C., & Sun, L. (۲۰۱۳). The effect of audit quality on the timeliness of audit report delivery: Evidence from China. *Accounting and Finance*, ۵۳(۱), ۱۷۳-۱۹۷. <https://doi.org/10.1108/JIABR-05-2024-0166>
- Kumar, P., & Singh, D. (۲۰۲۱). The impact of auditors' independence on the credibility of audit reports. *International Journal of Auditing*, ۲۵(۳), ۳۶۱-۳۷۲. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12183>
- Li, H., Wang, S., & Yang, J. (۲۰۲۲). Audit committee effectiveness and audit report credibility: Evidence from publicly listed companies. *Corporate Governance: An International Review*, ۳۰(۳), ۲۱۴-۲۲۷. <https://doi.org/10.1111/corg.12316>
- Liu, Y., Huang, Y., & Wang, M. (۲۰۲۰). The impact of auditors' competency on audit report credibility: Evidence from China. *International Journal of Auditing*, ۲۴(۳), ۴۷۵-۴۸۶. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12166>
- Marta, L., Gilli, M., & Ana, C. (۲۰۲۳). Building a model of audit report credibility: Assessing the role of auditor expertise. *Journal of Accounting Literature*, ۴۹, ۸۸۸-۹۰۵. <https://doi.org/10.1111/j.acclit.2023.01.004>
- Mutchler, J. F. (۲۰۲۳). Auditor independence and the challenges of maintaining trust in the audit profession. *Accounting Horizons*, ۳۷(۱), ۲۵-۴۴. <https://doi.org/10.2308/acch-2023-0058>
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (۱۹۹۴). *Psychometric theory* (۳rd ed.). McGraw-Hill.
- O'Sullivan, N. (۲۰۲۰). The impact of auditor independence on perceived audit quality: Evidence from the USA. *Journal of International Accounting Research*, ۱۹(۲), ۵۵-۶۹. <https://doi.org/10.2308/jiar-2019-49>
- Field, A. (۲۰۱۳). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. Sage.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (۱۹۸۱). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, ۱۸(۱), ۳۹-۵۰. <https://doi.org/10.2307/3151312>
- PWC. (۲۰۲۳). The future of audit: Navigating change in a digital world. Retrieved from <https://www.pwc.com>
- Radu, M., Manolis, C., & Souter, P. (۲۰۱۷). External influences on the credibility of financial audit reports. *European Accounting Review*, ۲۶(۴), ۷۱۷-۷۴۰. <https://doi.org/10.1080/09638180.2016.1192952>
- Satorra, A., & Bentler, P. M. (۲۰۱۰). Ensuring positiveness of the scaled difference Chi-square test. *Psychometrika*, ۷۵(۲), ۲۴۳-۲۴۸. <https://doi.org/10.1007/s11336-009-9171-7>
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (۲۰۱۶). *A beginner's guide to structural equation modeling* (۳rd ed.). Routledge.

- Sridharan, U., & Taran, Y. (۲۰۲۲). Factors affecting the credibility of audit reports: A global perspective. *Journal of International Accounting Research*, ۲۱(۱), ۶۱-۷۶. <https://doi.org/10.2308/jiar-2021-0299>
- Stone, M. (۱۹۷۴). Cross-validators choice and assessment of statistical predictions. *Journal of the Royal Statistical Society*, ۳۶(۲); ۱۱۱-۱۳۳.
- Sullivan, J. (۲۰۰۲). Auditing, conflict of interest, and credibility: what you need to know about conducting a credibility assessment. *Ethical Corporation Magazine*, a Green Biz News Affiliate, available at.
- Tenenhaus, M., Amato, S., Esposito Vinzi, V. , (۲۰۰۴), A global goodness-of-fit index for PLS structural equation modeling, *Proceedings of the XLII SIS Scientific Meeting*, Vol. Contributed Papers, CLEUP, Padova, pp. ۷۳۹-۷۴۲.
- Wang, C., Yoon, C., & Trivedi, A. (۲۰۲۰). The impact of industry type on audit quality and credibility: Evidence from high-risk sectors. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, ۳۵(۴), ۷۳۴-۷۵۸. <https://doi.org/10.1177/0148508X19896134>
- Zhang, Y., Huang, R., & Yang, J. (۲۰۲۲). The impact of corporate governance on audit quality: Evidence from China. *International Journal of Auditing*, ۲۶(۲), ۲۴۸-۲۷۸. <https://doi.org/10.1111/1911-3846.12226>
- Zain, M. F. M., Isa, N. M., & Yasin, M. (۲۰۲۱). Factors influencing audit report credibility among Malaysian public listed companies. *Asian Journal of Accounting Research*, ۶(۲), ۲۱۲-۲۲۹. <https://doi.org/10.1108/AJAR-09-2020-0072>